

การวิจัยสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เรื่อง ดินสาระความงามปราสาทหินพิมาย
RESEARCH ON THE CREATION OF PAINTING WHICH WORKS ON THE SOIL
BEAUTY, THE BEAUTY OF PHIMAI SOIL, THE BEAUTY PHASATHINPHIMAI

อารยะ มนูญศักดิ์

ARAYA MANOONSAK

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

นครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของดินในเขตอำเภอพิมายและความงามทางสถาปัตยกรรมของปราสาทหินพิมาย และสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสมด้วยดินจากอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยสร้างสรรค์โดยการลงพื้นที่เก็บตัวอย่างดินในอำเภอพิมาย จำนวน 13 ตำบล โดยคัดเลือก 4 ตำบล ทำการถ่ายภาพมุมมองโดยรวมของปราสาทหินพิมาย ทำการทดลองผลงานภาพทางเทคนิค จำนวน 4 ชิ้น โดยใช้ทัศนธาตุทางด้านองค์ประกอบศิลป์ ประกอบด้วย เส้น น้ำหนักแสงเงา สีดิน และพื้นผิว การสร้างสรรค์ผลงานพบว่า ได้แนวทางการทดลองสร้างสรรค์จากวัสดุดินที่ให้คุณค่าสีในตัวและองค์ความรู้ใหม่ทางทฤษฎีโดยมีน้ำหนักสีของ ดินทรายสีเหลือง คือ สีเหลือง ดินทรายสีส้มอมชมพู คือ สีส้มอมชมพู ดินทรายผสมดินร่วน คือ สีน้ำเงินและสีม่วงน้ำเงิน ดินเหนียวปนทราย คือ สีแสด ดินร่วนปนเหนียว คือ สีน้ำตาลอมแดง ดินร่วนปนเหนียวสีขาว สีเหลือง คือ สีเหลืองปนขาว และ ดินทรายสีแดง คือ สีแดงอมส้ม มุมมองของปราสาทหินพิมายที่นำมาสร้างสรรค์ ได้แก่ ด้านทิศใต้ และด้านทิศเหนือ สามารถสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคสีจากดินบนผืนผ้าใบที่เกิดจากแรงบันดาลใจได้ จำนวน 4 ชิ้น คือ ทรัพย์บนดิน บนผืนดินเกิด ความสมบูรณ์ของวัฒนธรรม และ ความผสมผสานวัฒนธรรม ดิน น้ำ

คำสำคัญ : จิตรกรรมผสม, ดินสาระความงาม

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the soil characteristics in Phimai District and the beauty of architecture of Phimai Historical Stone Palace (Prasat Hin Phimai), and to create a painting technique by using the mixed soil from Phimai district area in Nakhon Ratchasima province for this creative research. By submerging the soil sampling from Phimai District, 13 different sub-districts were selected. Experimental work on four techniques by using essential elements in composition art, including lines, weight, light, shadow, soil and texture were conducted. The experimental design was based on the material of soil that provided creatively the color and built-in theoretical knowledge. Using the natural material, as soil in Phimai, yellow color is from the yellow sand; pink-orange color is from pink - orange sand; blue and purple color are form mixed fine sandy

loam; reddish-brown color is from clay loam; white- yellow color is from white clay loam, and reddish orange color is from red loam. The observations of Prasat Hin Phimai are used as parts of creativity, in stance, in the south and north of Prasat Hin Phimai, a four-color canvas technique inspired by soil on the canvas; the Phimai soil can present the integrity of culture and the combination of culture using water and soil.

Keywords : Painting mixed, The soil beauty

บทนำ

จังหวัดนครราชสีมามีพื้นที่มากที่สุดในประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 20,494 ตารางกิโลเมตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 เขต คือ 1) พื้นที่ภูเขาสูงทางตะวันตกเฉียงใต้และทางใต้ มีพื้นที่ประมาณ 4,421.76 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสูงมากกว่า 300 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลางมีเทือกเขาที่สำคัญ 3 แนว ได้แก่ เทือกเขาตองพญาเย็น เทือกเขาสนกำพ่าง เทือกเขาผาแดง เขายายเที่ยง เขาเคลียด ภูมิประเทศส่วนใหญ่ของเขตนี้นี้เป็นพื้นที่ลูกคลื่น 2) เขตที่ราบลูกคลื่นทางตะวันตกเฉียงใต้ มีพื้นที่ประมาณ 986.39 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.80 ของพื้นที่จังหวัด มีความสูงในช่วง 250-400 เมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่ 3) พื้นที่ราบลูกคลื่นตอนกลาง มีพื้นที่ประมาณ 8,203.06 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 39.90 ของพื้นที่จังหวัด มีความสูงในช่วง 200-300 เมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นลอนคลื่น ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำมูล 4) เขตที่ราบคลื่นตอนเหนือมีพื้นที่ประมาณ 783.60 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 3.80 ของพื้นที่จังหวัด มีความสูงอยู่ในช่วง 200-250 เมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลูกคลื่นสลับกับที่นา และ 5) เขตที่ราบลุ่มตอนเหนือมีพื้นที่ประมาณ 6,175.23 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 30 ของพื้นที่จังหวัด มีความสูงในช่วง 130-200 เมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบจนถึงค่อนข้างเรียบของกลุ่มแม่น้ำมูลและสาขา และเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่กว้างที่สุดในจังหวัดนครราชสีมา พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำนา ในส่วนของดินนั้น ย่อมเกิดมาจากหินโดยพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาได้ขุดพบลักษณะหินแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ หินตะกอน หินแปร หินอัคนี เป็นต้น (อภิชาติ ศรีสะอาด และ จันทรา อู่สุวรรณ, 2556, น. 5-15)

อำเภอพิมาย เป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่อำเภอหนึ่ง เดิมมีชื่อเรียกว่า อำเภอเมืองพิมาย เมื่อปี พ.ศ. 2454 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 5 หรือ สมเด็จพระปิยมาวดี เสด็จประพาสเมืองพิมายและได้เสด็จพักผ่อนที่ไทรงาม คณะกรรมการเมืองพิมายได้พร้อมกันรับเสด็จโดยจัดสถานที่ประทับที่ลำน้ำตลาด ซึ่งเรียกว่า วังเก่า และได้รับปรุงถนนสายต่าง ๆ ในบริเวณที่ตั้งอำเภอให้สะอาดสวยงามเป็นจำนวนทั้งสิ้น 6 สาย และได้ตั้งชื่อถนนเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ คือ ถนนจอมสุตาเสด็จ ถนนวนปราสาท ถนนอนันท์จินดา ถนนบุษยาลัย ถนนราชชนนี และถนนจวนเก่า ปี พ.ศ. 2457 ได้สร้างที่ว่าการอำเภอพิมาย บริเวณด้านตะวันออกเฉียงเหนือด้านใต้ของปราสาทหินพิมายและทางราชการได้ตัดคำว่า เมือง ออกเมื่อปี พ.ศ. 2483 และให้เรียกว่า อำเภอพิมาย จนถึงปัจจุบัน มีพื้นที่ 966.834 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองระดับตำบล 12 แห่ง หมู่บ้าน 212 แห่ง เทศบาล 2 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 11 แห่ง (ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ, 2557) ลักษณะของพื้นดินในอำเภอพิมายนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากตะกอนน้ำทับถมอยู่บนที่ราบน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การทำนา ปลูกพืชไร่ พืชสวน ส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวและมีแร่เหล็กหรือแมงกานีสปนอยู่ในดินชั้นล่าง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากรในอำเภอพิมาย ทั้งนี้อุทยานประวัติศาสตร์พิมายโบราณสถานตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก มีปราสาทหินศิลปะสมัยลพบุรีขนาดใหญ่มีรูปแบบผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีคูน้ำและกำแพงล้อมรอบ เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อนำมาใช้อุปโภคและบริโภค ปราสาทหินพิมายเป็นสิ่งสะท้อนถึงความงามและความศรัทธาต่อศาสนาฮินดู และศาสนาพุทธ จากหลักฐานการขุดค้นพบวัตถุโบราณ (สมมาตร เกิดผล, 2554, น. 9-10) ซึ่งทำให้แน่ชัดว่าสัมพันธ์ต่อวิถีชีวิตของประชาชนมาถึงปัจจุบันนี้ อันมีบทบาทเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสม โดยใช้ดินเป็นสื่อในการแสดงออกที่สะท้อนความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนความศรัทธาต่อปราสาทหินของชาวอำเภอฟิมาย จึงทำให้เกิดความสนใจในการที่จะศึกษาสีของดินเพื่อนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยผู้วิจัยได้เลือกดินในเขตอำเภอฟิมาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นที่ราบลุ่มที่รวมตะกอนดินเอาไว้ ตลอดจนอำเภอฟิมายยังมีประวัติศาสตร์ทางด้านวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมที่น่าสนใจ รวมถึงสถาปัตยกรรมโบราณสถานอันโดดเด่น โดยใช้มุมมองของปราสาทหินฟิมายนำมาสร้างรูปทรงที่เป็นประธานของภาพและใช้โครงสร้างของปราสาทหินฟิมายเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งใช้ทัศนธาตุทางด้านองค์ประกอบศิลป์ ที่ประกอบด้วย เส้น น้ำหนักแสงเงา สีดิน และพื้นผิว เป็นส่วนประกอบ โดยแสดงถึง เส้นของสายน้ำที่กำลังไหล เส้นของดินที่มีลักษณะการไถเตรียมดินทำการเกษตร รวมถึงบรรยากาศท้องฟ้าที่พัดเอาดินฝุ่นผงน้ำมาจึงทำให้พื้นที่นี้ได้ผ่านกาลเวลาและได้สั่งสมอุดมสมบูรณ์ในดินไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของดินในเขตอำเภอฟิมายและความงามทางสถาปัตยกรรมของปราสาทหินฟิมาย
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสมด้วย ดินจากความงามของปราสาทหินฟิมาย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ให้นำไปเป็นสื่อการสอนในรายวิชา 203421 จิตรกรรมสร้างสรรค์ 203463 ศิลปศึกษานิพนธ์ ในรายวิชาของหลักสูตรศิลปศึกษา
2. ได้แนวทางการทดลองสร้างสรรค์จากวัสดุดินที่ให้คุณค่าในตัวเองและองค์ความรู้ใหม่ทางทฤษฎีสี
3. นำผลงานไปเผยแพร่สู่สาธารณชนได้รับชม ทั้งในประเทศและระดับความร่วมมือระหว่างชาติในงาน Work shop มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ได้เชิญให้เข้าร่วมแสดงผลงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เรื่อง ดินและสาระความงามปราสาทหินฟิมาย มีวิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาลักษณะดินในเขตอำเภอฟิมายและความงามทางสถาปัตยกรรมของปราสาทหินฟิมาย มีดังนี้

1. พื้นที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ พื้นที่ในอำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 12 ตำบล และปราสาทหินฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา
2. ลงพื้นที่เพื่อเก็บตัวอย่างของประเภทดินที่สามารถใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสม ทำการเก็บดินที่มีคุณค่าของน้ำหนักสีดินที่มีค่าสีแสง สีดินที่มีค่าสีน้ำหนักกลาง และสีดินที่มีค่าสีน้ำหนักเงาหรือทึบ โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงใน 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลฟิมาย ตำบลหนองระเวียง ตำบลรังกาใหญ่ ตำบลนิคมสร้างตนเอง และ ตำบลสัมฤทธิ์
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการถ่ายภาพปราสาทหินฟิมายเพื่อที่จะนำไปใช้ในการสร้างแรงบันดาลใจ ตลอดจนองค์ประกอบที่สัมพันธ์ต่อเรื่องและเนื้อหาในการสร้างสรรค์ ได้แก่ สะพานนาคร มุมมองปราสาทหินฟิมาย ด้านทิศเหนือ ด้านทิศตะวันออก ด้านทิศตะวันตก และด้านทิศใต้ ผู้วิจัยทำการเลือกมุมมองปราสาทหินฟิมายที่มีองค์ประกอบสัมพันธ์ในการสร้างสรรค์ 2 ทิศ คือ ด้านทิศเหนือ และ ทิศใต้

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสมด้วยดินจากความงามของปราสาทหินพิมาย มีดังนี้

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ ได้แก่ ดินสอ ผ้าใบแคนวาส กาว ดินที่ได้จากการลงพื้นที่อำเภอพิมาย หวี ไม้แหลม ตะปู ไตรทำความร้อน สีอะคริลิก

2. ทำภาพร่างต้นแบบ เริ่มจากกระบวนการร่างภาพด้วยดินสอ และจากนั้นใช้กาวทา โดยแยกระยะที่ไกลที่สุดของภาพก่อนจนถึงระยะด้านหน้าของภาพ แยกน้ำหนักของแสงและเงา

3. ทำการร่างภาพที่ใช้กาวเขียน เมื่อลงกาวและโรยดินเต็มแล้วจึงเริ่มเขียนเส้นด้วยกาว ในลักษณะคลื่นน้ำ และลักษณะเส้นคล้ายลายนิ้วมือ ทำการร่างภาพที่ใช้กาวเขียนเป็นเส้น และทำการร่างภาพที่ใช้กาวเขียนโดยการโรยดิน

การทดลองทางเทคนิคก่อนลงมือปฏิบัติงานสร้างสรรค์จิตรกรรมเทคนิคผสมเป็นผลงานจริง จำนวน 4 ชิ้น แสดงดังภาพที่ 1

ชิ้นที่ 1

ชิ้นที่ 2

ชิ้นที่ 3

ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 1 ผลงานภาพทดลองเทคนิค

ที่มา : ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 ณ ห้องศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา

4. ทำการสร้างสรรค์ผลงานจริง มีกระบวนการดังนี้

4.1 การร่างภาพ

4.2 การถมดินเพื่อให้เกิดน้ำหนักที่มีสีของดินเข้มอ่อนต่างกัน ให้เกิดน้ำหนักและเส้นให้มีสีเข้มอ่อนต่างกัน และสร้างเส้นที่มีสีเข้มอ่อนต่างกัน

4.3 เก็บรายละเอียดของงานและเพิ่มเติมน้ำหนักสีของดินบางจุดให้สมบูรณ์

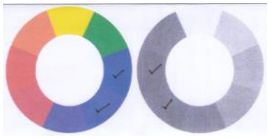
4.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของผลงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขในชิ้นงานต่อไป

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดินที่เก็บเป็นตัวอย่างใน 5 ตำบล ของอำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการเทียบองค์ประกอบของศิลปะ (ชูลุด นิมเสมอ, 2557, น. 77) และนำภาพถ่ายปราสาทหินพิมายด้านทิศเหนือและด้านทิศใต้ มาสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง ภาพ และการอธิบายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การศึกษาลักษณะของดินในเขตอำเภอฟิมายและความงามทางสถาปัตยกรรมของปราสาทหินพิมาย ซึ่งมีประเภทของดินที่สามารถใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสม แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ตัวอย่างดินใน 5 ตำบล อำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ตำบล	ตัวอย่างดิน	วงจรัส	น้ำหนักสี
ตำบลพิมาย	ดินทรายสีเหลือง		สีเหลือง โดยเทียบน้ำหนัก ขาว เทาและดำ ตามวงจรรน้ำหนักจะได้ น้ำหนักที่ขาวที่สุด หรือสว่างที่สุด
	ดินทรายสีส้มอมชมพู		สีส้มอมชมพู โดยเทียบน้ำหนัก ขาว เทา และดำ ตามวงจรรน้ำหนักจะได้ น้ำหนักที่เทาอ่อน หรือหรือเทาที่ใกล้ น้ำหนักสว่าง
ตำบลหนองระเวียง	ดินทรายผสมดินร่วน		สีเข้มในเฉดสี น้ำเงินและม่วงน้ำเงิน โดยเทียบน้ำหนัก ขาว เทาและดำ ตามวงจรรน้ำหนักจะได้ น้ำหนักที่ เทาเข้ม-ดำ หรือหรือเทาที่ใกล้ น้ำหนักมืด หรือดำ
	ดินเหนียวปนดินทราย		สีแสด โดยเทียบน้ำหนัก ขาว เทา และดำ ตามวงจรรน้ำหนักจะได้ น้ำหนักที่ เทาหรือหรือเทาที่ใกล้ น้ำหนักเทาเข้ม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำบล	ตัวอย่างดิน	วงจรรสี	น้ำหนักสี
ตำบล รังกาใหญ่	ดินร่วนปนเหนียว 		สีน้ำตาลอมแดง โดยเทียบน้ำหนัก ขาว เทาและดำ ตามวงจรรสีน้ำหนัก จะได้น้ำหนัก เทา หรือหรือเทาที่ใกล้ น้ำหนักเทาเข้ม
ตำบลนิคม สร้างตนเอง	ดินร่วนปนเหนียว สีขาว สีเหลือง 		สีเหลืองปนสีขาว โดยเทียบน้ำหนัก ขาว เทาและดำ ตามวงจรรสีน้ำหนัก จะได้น้ำหนัก เทาอ่อน หรือหรือ เทาที่ใกล้สีน้ำเงินที่สว่างที่สุด
	ดินทรายสีแดง 		สีแดงอมส้ม โดยเทียบน้ำหนัก ขาว เทาและดำ ตามวงจรรสีน้ำหนักจะได้ น้ำหนัก เทา
ตำบลสัมฤทธิ์	ดินร่วน 		สีเข้มในเฉดสี น้ำเงินและม่วงน้ำเงิน โดยเทียบน้ำหนัก ขาว เทาและดำ ตามวงจรรสีน้ำหนักจะได้สีน้ำเงินที่ เทาเข้ม-ดำ หรือหรือเทาที่ใกล้สีน้ำเงิน มืดหรือดำ

ที่มา : ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559 ณ ห้องศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา;
องค์ประกอบของศิลปะ (ชะลูด นิมเสมอ, 2557, น. 77)

2. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสมด้วย ดินจากความงามของปราสาทหินพิมาย แสดงผลการวิจัยดังนี้
มุมมองของปราสาทหินพิมายแบบมุมมองรวมทางด้านทิศใต้และด้านทิศเหนือที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ในการ
สร้างสรรค์ผลงาน ในผลงานบางชิ้นยังได้เพิ่มสัญลักษณ์บางอย่างเข้าไป เช่น เติร์พญานาค เพื่อให้เกิดเนื้อหาที่แฝงด้วยความเชื่อ
ที่ว่าพญานาคเป็นผู้ให้น้ำดูแลน้ำ และความศรัทธาของปราสาทหินพิมาย ที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตทางด้านวัฒนธรรม
และการเกษตร ของประชากรในอำเภอพิมาย ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เทคนิค จิตรกรรมผสม นั้น ได้มีแนวคิด
ในการสร้างสรรค์ สะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างโดยรวมของปราสาทหินพิมายอันเป็นแหล่งที่สวยงาม เป็นแหล่งที่ทำให้เกิด

วัฒนธรรมและอารยธรรมที่รุ่งเรือง ด้วยพื้นที่นี้มีสายน้ำไหลมารวมกันทำให้ทำการเกษตรได้ดี สิ่งเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจเบื้องต้นที่ได้นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยนำโครงสร้างของปราสาทหินพิมายมาเป็นสัญลักษณ์ทางรูปทรงในการแสดงออก ซึ่งใช้ทัศนธาตุทางด้านองค์ประกอบศิลป์ ที่ประกอบด้วย เส้น น้ำหนักแสงเงา สีดิน และพื้นผิว โดยแสดงถึง เส้นของสายน้ำที่กำลังไหล เส้นของดินที่มีลักษณะการไถเตรียมดินทำการเกษตร รวมถึงบรรยากาศท้องฟ้าที่พัดเอาดินฝุ่นผงน้ำมาจึงทำให้พื้นที่นี้ได้ผ่านกาลเวลา และได้สั่งสมอุดมสมบูรณ์ในดินไว้ จำนวน 4 ชั้น แสดงดังภาพที่ 2 ถึงภาพที่ 5

ภาพที่ 2 ผลงานชิ้นที่ 1 ชื่อ ทรัพย์สินดิน โดยใช้เทคนิคสีจากดิน บนผืนผ้าใบ (ขนาด 180 x 140 เซนติเมตร)

ที่มา : ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2559 ณ ห้องศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา

ภาพที่ 3 ผลงานชิ้นที่ 2 ชื่อ บนผืนดินเกิด โดยใช้เทคนิค สีจากดิน บนผืนผ้าใบ (ขนาด 190 x 140 เซนติเมตร)

ที่มา : ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559 ณ ห้องศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา

ภาพที่ 4 ผลงานชิ้นที่ 3 ชื่อ ความสมบูรณ์ของวัฒนธรรม โดยใช้เทคนิค สีจากดิน บนผืนผ้าใบ
(ขนาด 180 x 140 เซนติเมตร)

ที่มา : ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559 ณ ห้องศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา

ภาพที่ 5 ผลงานชิ้นที่ 4 ชื่อ ความผสมผสานวัฒนธรรม ดิน น้ำ โดยใช้เทคนิค สีจากดิน บนผืนผ้าใบ
(ขนาด 190 x 140 เซนติเมตร)

ที่มา : ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2559 ณ ห้องศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา

อภิปรายผล

การศึกษาลักษณะของดินในเขตอำเภอพิมายและความงามทางสถาปัตยกรรมของปราสาทหินพิมาย พบว่า ดินนำมาเปรียบเทียบกับวงจรสีและกลับค่าสีให้เป็นน้ำหนักรวม น้ำหนักเทา และน้ำหนักดำ เป็นการเปรียบเทียบค่าของสีดิน และค่าของสีและแสง ได้แก่ ดินทรายสีเหลือง ดินทรายสีส้มอมชมพู จากตำบลพิมาย ดินทรายผสมดินร่วน สีเทา-ดำ ดินเหนียวปนดินทราย จากตำบลหนองระเวียง ดินร่วนปนดินเหนียวสีแดง จากตำบลรางไถใหญ่ ดินร่วนปนดินเหนียว สีขาว สีเหลือง ดินทรายสีแดง จากตำบลนิคมสร้างตนเอง และ ดินร่วน จากตำบลสัมฤทธิ์ สามารถนำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน

จิตรกรรมเทคนิคผสมด้วยดินจากความงามของปราสาทหินพิมายได้ นอกจากจะได้สีจากดินดังที่กล่าวไว้แล้วยังได้พบลักษณะดินที่มีคุณสมบัติของสีที่แตกต่างกัน จึงได้นำมาเปรียบเทียบกับทางทฤษฎีสีในวงจรสีและได้ทำการกลับค่าน้ำหนักสีเพื่อหาค่าน้ำหนักของแสง จึงได้น้ำหนักขาว น้ำหนักเทา และน้ำหนักเข้มสุดคือดำ ได้พบว่าดินแต่ละสีแต่ละชนิดยังให้คุณสมบัติของพื้นผิวที่แตกต่างกันออกไป ซึ่ง กำจร สุนพงษ์ศรี (2556, น. 233-234) ได้กล่าวว่า เนื้อสี (Colour pigments) ในการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์เป็นการการรับรู้เชิงสุนทรียภาพ สีในงานทัศนศิลป์อาจไม่เป็นไปตามหลักทางวิทยาศาสตร์เสมอไป เพราะจุดมุ่งหมายแตกต่างกันสีในงานทัศนศิลป์สร้างขึ้นมาจากมีผลทางอารมณ์ความรู้สึกและความฝันจินตนาการ เนื้อสีคือสารที่เป็นสีเกิดจากหลายแหล่งหลายสาเหตุ สีนินทรีย์วัตถุ (Inorganic pigments) หรือสารจากธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต เช่น ดิน หิน และแร่ธาตุ มีทั้งการนำมาใช้โดยตรง ดินมีสีที่มีลักษณะทึบแสง เป็นสีประเภทดิน (Earth color)

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสมด้วยดินจากความงามของปราสาทหินพิมายโดยใช้เทคนิคสีจากดินบนผืนผ้าใบ ได้จำนวน 4 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 ชื่อ ทรัพย์บนดิน ชั้นที่ 2 ชื่อ บนผืนดินเกิด ชั้นที่ 3 ชื่อ ความสมบูรณ์ของวัฒนธรรม และ ชั้นที่ 4 ชื่อ ความผสมผสานวัฒนธรรม ดิน น้ำ จึงกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิบัติตามกระบวนการขั้นตอนที่จะได้ทำการศึกษาค้นคว้าเนื้อหา เรื่องราว ที่มีการทดลองค้นคว้าและสร้างสรรค์ผลงานตามเนื้อหาและรูปทรงและเทคนิคกระบวนการวิจัยที่ต้องการสะท้อนบรรยากาศความงาม อารมณ์ ความรู้สึกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ด้วยจินตนาการ (Imagination) 2 ลักษณะ คือ จินตนาการทางสมอง (Imaginatal) เป็นส่วนที่เกิดจากความฝันความจำ และจินตนาการในความคิดสร้างสรรค์ (Creative thought) เป็นส่วนเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ศิลปะที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ หมายถึง ลักษณะหนึ่งหรือท่าทางของบุคคลหรือความนึกคิดสาธารณะ ส่วนอีกความหมายหนึ่งคือ จินตนาภาพ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในจิตข้อดีหรือผลงานศิลปะที่เราประสาธสัมผัสและสร้างภาพในจิตหรือข้อคิดให้เกิดขึ้น (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2556, น. 160-161) สอดคล้องกับรูปทรง (Form) ที่เป็นศิลปะจะต้องมาจากการเห็นแจ้งของผู้สร้างสรรค์ผลงาน รูปทรงไม่ใช่ผลของปัญหาแต่ ๆ แต่เกิดจากการนำของอารมณ์เมื่อผู้สร้างสรรค์ได้รับอารมณ์สะท้อนใจ จากสิ่งเร้าภายในและภายนอก จนเกิดเป็นความจำเป็นในการแสดงออกจนเขาจะต้องหาหรือรูปทรงนั้นขึ้นเพื่อเป็นสื่อของการแสดงออกนั้น กระบวนการทั้ง 3 ชั้น คือ การเกิดอารมณ์ การสร้างรูปทรง การเห็นแจ้ง รูปทรงในงานศิลปะจึงเป็นสากลที่สื่อความหมายได้ทุกระดับของอารยธรรม สามารถสร้างอารมณ์ ความรู้สึกทางสุนทรียภาพ อารมณ์คือ ความสะท้อนใจเป็นสภาพของจิตที่มีความสัมพันธ์จากความรู้สึกต่าง ๆ ส่วนความรู้สึกคือ ปฏิกริยาการรับรู้ (Perception) จากสิ่งเร้าภายนอกและภายใน ถ้าความรู้สึกนี้เกิดขึ้นอย่างรุนแรง จะเล่นเข้าสู่สะท้อนถึงภายในจนกลายเป็นอารมณ์สะท้อนใจ แต่ถ้าไม่ถึงขั้นสะท้อนใจก็เป็นแค่ความรู้สึก ความรู้สึกแบ่งเป็น 4 จำพวก คือ ความรู้สึกที่ได้จากการสัมผัส ความรู้สึกทางพุทธิปัญญา ความรู้สึกทางสังคม และ ความรู้สึกทางสุนทรียภาพ (ขลุฑ นิมเสมอ, 2557, 268, 422-423) ดังนั้นจึงทำให้การวิจัยสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เรื่อง ดินและสาระความงามปราสาทหินพิมาย เป็นความงามที่มีความกลมกลืนและความเป็นระเบียบในธรรมชาติ หรืออารมณ์ ความรู้สึกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและก่อให้เกิดสุนทรียภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในด้านเทคนิควิธีการ

การวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์นั้นผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนศิลปะ ในการใช้สัจจะวัสดุดินที่หาได้ง่ายนำมาสร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ต้องใช้สีที่จะต้องไปหาซื้อจากร้านค้าขายอุปกรณ์ทางด้านศิลปะ โดยสีที่นำมาใช้นั้นเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้เลย และยังสะท้อนลักษณะเฉพาะของผู้สร้างสรรค์ในการหยิบดินที่มีสีและน้ำหนัก ที่สะท้อนเรื่องราวออกมาจากประสบการณ์จริง และมีความสัมพันธ์กับเรื่องราวในชีวิตของผู้สร้างสรรค์ ในการทำงานวิจัยขึ้นมาแล้วจะต้องนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำงานวิจัยไปร่วมเผยแพร่กับสถาบันที่เปิดสอนต่าง ๆ ในประเทศ และได้นำไปสอนนักศึกษาในรายวิชาจิตรกรรม วิชาศิลปศึกษานพนธ์ ตลอดจนการสอนเรื่องสัจจะวัสดุในงานจิตรกรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทดลองสีดินแหล่งที่อื่น ชนิดอื่นเพื่อให้ได้สีใหม่มาทดแทน
2. ควรศึกษาเรื่องราวเนื้อหาที่สัมพันธ์กับพื้นที่อื่นบ้างเพื่อที่จะได้เกิดมุมมองในการสร้างสรรค์ในประเด็นใหม่
3. ควรสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคดินการวาดรูปในเนื้อหาและเรื่องราวที่มีความแตกต่าง หลากหลาย
4. ควรมีการทดลองสีฝุ่น หรือสีอื่นที่ผสมกับดินให้ได้สีต่าง ๆ
5. ควรทดลองนำเนื้อดินปั้นผสมกับฝุ่นสีสแตน เพื่อนำมาใช้ในงานเครื่องปั้นดินเผาหรือเซรามิกส์

เอกสารอ้างอิง

- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2556). *สุนทรียศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลุด นิมเสมอ. (2557). *องค์ประกอบของศิลปะ*. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ. (2557). *อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา*. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2560, จาก <http://www.amphoe.com/menu.php?mid=1&am=229&pv=20>
- สมมาตร เกิดผล. (2554). *ปราสาทหินพิมาย : เพชรน้ำเอกแห่งวิมายปุระ*. กรุงเทพมหานคร : ดวงกมลพับลิชชิ่ง.
- อภิชาติ ศรีสะอาด และ จันทรา อุสุวรรณ. (2556). *จากภูมิปัญญา...สู่นวัตกรรมใหม่ การปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร*. กรุงเทพมหานคร : นาคาอินเตอร์มีเดีย.

ผู้เขียนบทความ

นายอารยะ มนูญศักดิ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เลขที่ 340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง

จังหวัดนครราชสีมา 30000

E mail : araya.kawseam@gmail.com